

ACTIVITAT ECONÒMICA A L'HOSPITALET 1930-1980. LA CONTRIBUCIÓ INDUSTRIAL

JOAN CAMÓS: Historiador

MERCEDES GONZÁLEZ FANJUL:

Cap de Departament d'Estadística i Patrimoni de l'Ajuntament de l'Hospitalet

La contibució industrial a l'Hospitalet 1930-1980

1. El sector industrial
  - 1.1. Indústria tèxtil
  - 1.2. Indústria metal·lúrgica
  - 1.3. Altres activitats industrials
2. Comerç
3. Serveis

Primeres conclusions

Annex 1. Empreses que no figuren a la contribució de 1960

Annex 2. Classificació d'activitats econòmiques

Annex 3. Llocs de treball

- A. 1955, 1970 i 1974
- B. Pèrdua de llocs de treball 1975-1980
- C. Altres fonts sobre els llocs de treball

Prendre com a indicador de l'activitat econòmica la contribució industrial, és una proposta metodològica d'anàlisi econòmica que ens permet aproximar-nos a una avaluació històrica de la importància de les diverses activitats i sectors al llarg d'un període concret.

La utilització d'aquesta font ens dona només resultats aproximatius, ja que la fiabilitat és discutible en dependre de les variacions de les bases fiscals i dels canvis introduïts en l'ordenació i agrupament de les activi-

tats econòmiques; a més, fins l'any 1978 aquest impost era estatal actuant els ajuntaments, en gran part, com a intermediaris.

L'origen d'aquest impost directe es remunta a la «Contribució de Patents» de 1810 que amb algunes variacions es mantingué fins al 1845, quan passà a denominar-se «Contribució Industrial» introduint unes quotes fixes per activitat econòmica i unes variables en funció dels establiments, maquinària, potència i més tard amb intervenció dels gremis. Amb els seus trets fonamentals es mantingué fins a la reforma de Mariano Rubio de 1957.

El 1881, el ministre Francisco Camacho actualitzà la llei de «Contribució Industrial» suprimint impostos antiquats (sobre la sal, ponts, etc.) reordenant la classificació d'activitats i incrementant les tarifes industrials. La llei tingué constantment nous reglaments, com per exemple l'any 1923 i 1941. El final del període autàrquic implicà també la reforma tributària de Navarro Rubio, incrementant les exempcions i amb una forta devaluació monetària vinculada al pla d'estabilització. La nova reforma (Navarro-Barrera) coincidint amb el primer «Plan de Desarrollo» introduí alguns retocs legals, però pràcticament mantenia les mateixes característiques establertes l'any 1957. El reglament de 1970 es limita a reordenar algunes activitats i a adequar algunes tarifes. Ha estat la reforma fiscal de Fernández Ordóñez (1978) la que a la llarga pot tenir més implicacions en la fiabilitat de la font en convertir els ajuntaments en majors beneficiaris d'aquest impost.

Els estudis locals, tenen en la matrícula industrial grans possibilitats d'anàlisi econòmica en registrar entre d'altres coses, la localització, l'activitat productiva, la potència energètica, la quantificació de maquinària i l'impost monetari. Pràcticament no ha estat utilitzada. Coneixem solament l'existència de dues tesis doctorals que han utilitzat aquesta font. J. Oliveres S., sobre Manresa i Esteve Deu sobre Terrassa, els dos casos centrats sobre el segle XIX i fins a 1930. No existeix cap estudi comparatiu entre municipis i no sabem tampoc que hagi estat aplicat a l'estudi del període més contemporani.

En aquesta comunicació presentem els resultats obtinguts de l'anàlisi del període que abasta de 1930 a 1980, classificats per quinquennis —quan ha estat possible— i resultant l'estudi de nou anys concrets. Sabem però, que la durada de temps —50 anys— implica greus dificultats per la quantificació dels números absoluts —pessetes— ja que els canvis legislatius que hem assenyalat i la devaluació monetària fa molt complexa la seva interpretació. Si més no, alguns elements es poden destacar d'aquestes dades absolutes.

EVOLUCIÓ DE L'IMPOST PER CONTRIBUCIÓ INDUSTRIAL 1930-1980, EN PESSETES

1930	420.719,08
1940	677.719,49
1945	1.684.198,50
1950	2.529.362,89
1955	4.618.900,50
1960	7.471.289,00
1970	30.435.737,00
1975	63.302.777,00
1980	74.239.509,00

(Font: Llibres de Matrícula Industrial corresponents als anys ressenyats) (1)

Observem que quinquennalment es duplica el total de la contribució a excepció del període 30-40 degut a l'estancament per la guerra i el 75-80 en què decau el creixement degut a l'inici de la crisi actual.

El menor creixement entre 1955 i 1960 (que no arriba a duplicar la quantitat anterior), així com el salt de 1960 a 1970 (que quadruplica la quantitat de 1960) no responen a la realitat sinó que són resultat de les reformes de 1957 i 1964. D'altra banda la dècada dels 60 fou d'una disbauxa absoluta. L'estat totalitari sorgit l'any 1939 fou incapaç de portar a terme la revisió i inspecció de les declaracions municipals, en molts casos deformades per interessos gremials i fins i tot pels propis responsables municipals. A més les cotitzacions de 1950 i 1960 no comptabilitzen les principals indústries de la ciutat —entre 50 i 60, que evitaven la cotització tributant per utilitats o cooperatives (vegeu annex 1).

Ens limitem a l'estudi comparatiu dels anys fixats per analitzar la importància del sector industrial en relació al comerç i als serveis, tant pel que fa a les quantitats imposades com al nombre d'empreses, veient així l'evolució dels diversos subsectors industrials. Finalment presentem una primera relació del nombre de llocs de treball que l'Hospitalet oferia en els anys que ens ha estat possible localitzar, així com el tamany de les empreses que hi havia a l'Hospitalet.

Hem d'agrair les facilitats del departament d'estadística de la Cambra de Comerç, que ens ha informatitzat els anys 70, 75 i 80, així com l'equip de col·laboradors, estudiants de magisteri, que han comptabilitzat moltes de les xifres que presentem.

(1) Aquestes són les quantitats sobre les quals hem treballat, les xifres totals dels llibres de matrícula industrial en tots els casos són superiors entre un 5 % i un 15 %, ja que hem despreciat activitats sense interès per al nostre treball, (tarifa 4^a).

Una primera tasca ha estat quantificar les dades aplicant criteris comuns de classificació. Bàsicament teníem en compte tres qüestions: 1. Situar l'activitat econòmica en el sector corresponent: indústria comerç o serveis. 2. Evitar repeticions d'empreses, suposat que en moltes ocasions, en els llibres de matrícula industrial una empresa pot ser senyalada diverses vegades en funció de les activitats, establiments, maquinària diversa, etc. 3. Comptabilitzar les pessetes imposades d'una mateixa empresa.

El resultat global en pessetes i nombre d'empreses oscil·la entre el 85 i el 95 % del total registrat pels llibres de matrícula industrial, ja que hem hagut de despreciar algunes professions: farmacèutics, metges, i activitats liberals i artesanals — bàsicament la tarifa quarta i patents de 1930, 40, 45. Cal dir, finalment, que si la indústria i el comerç haurien de respondre a la realitat, és a dir que la matrícula industrial pretén abastar totes les activitats d'aquests sectors, en els sectors serveis, en canvi, es limita exclusivament a algunes de les activitats terciàries. La classificació que presentem és una adaptació del conjunt legislatiu existent, essent la base del treball el Reglament de 1970 i la matrícula industrial del mateix any. Vegeu la classificació d'activitats econòmiques que hem utilitzat a l'annex 2.

1. EL SECTOR INDUSTRIAL

1 Evolució dels sectors econòmics segons el nombre d'empreses cotitzants, xifres absolutes i percentatges.

	Indústria %		Comerç %		Serveis %		Total
1930	202	21,51	554	59	183	19,49	938
1940	160	9,17	1.130	64,75	445	26,08	1.745
1945	452	20,55	1.363	61,99	384	17,46	2.199
1950	625	24,73	1.355	53,60	548	21,67	2.528
1955	989	31,28	1.614	51,04	559	17,68	3.152
1960	1.471	35,50	2.088	50,34	588	14,20	4.147
1970	2.608	23,15	4.998	44,36	3.666	32,97	11.266
1975	3.385	33,32	5.557	48,27	2.119	18,41	11.511
1980	4.688	34,33	6.383	46,75	2.583	18,92	13.652

(Taula 1)

2 Evolució dels sectors econòmics segons l'impost monetari, nombres absoluts i percentatges.

	Indústria	%	Comerç	%	Serveis	%	Total
1930	256.524	60,97	130.642	31,05	30.570	7,98	420.719
1940	125.656	18,54	366.892	54,14	185.164	27,32	677.713
1945	626.652	37,21	903.104	53,62	154.441	9,17	1.684.198
1950	900.248	35,60	1.268.414	50,14	360.300	14,26	2.529.362
1955	1.645.177	35,61	2.458.076	53,21	515.647	11,16	4.618.900
1960	2.684.660	35,93	3.584.684	47,97	1.201.954	16,08	7.471.298
1970	12.987.192	42,66	10.643.324	34,99	6.805.221	22,35	30.435.737
1975	25.612.951	40,46	22.843.051	36,08	14.846.755	23,45	63.302.757
1980	27.426.328	36,94	27.581.432	37,15	19.231.759	25,90	74.239.509

(Taula 2)

Les dades corresponents a 1940 a pocs mesos d'acabar la guerra civil, desembre de 1939, ens mostren una paralització de l'activitat econòmica, amb moltes indústries encara tancades.

Podem observar també la progressiva caiguda percentual de l'activitat industrial. Aquest fenomen és paral·lel al procés de suburbialització. Al 1930, l'Hospitalet pot ser qualificada de ciutat industrial, cotitzant aquest sector el 60,97 % del total, mentre que el percentatge més alt aconseguit en els últims 50 anys és el de 1970 amb un 42,66 %. No hi ha relació entre l'increment del nombre de cotitzants industrials i la seva participació impositiva, si bé hi ha un creixement fins a 1970, iniciant-se a partir de 1975, una forta davallada. El resultat de 1980 és similar a l'obtingut per la dècada de 1950.

També d'una manera genèrica, veiem la disminució progressiva del sector comercial, a partir de l'any 1955. La proximitat a Barcelona ha accelerat aquest procés a mesura que les distàncies entre la capital i l'Hospitalet han disminuït per la facilitat dels transports, observant pràcticament un estancament a l'última dècada.

No és possible, però, establir conclusions si no és per comparació amb altres municipis. No és aquest el projecte d'aquesta comunicació, per això ens limitarem a analitzar els subsectors industrials a fi de veure la importància de cada un d'ells durant aquest període.

Finalment l'increment d'empreses industrials que com ja hem dit no implica un increment impositiu paral·lel, correspon a la creació d'empreses petites i a la desaparició de les grans empreses de l'Hospitalet.

Evolució dels principals subsectors de la indústria a l'Hospitalet (1930-1980) en funció de les quantitats imposades, sobre la *cotització total* expressat en percentatges.

	1930	1940	1945	1950	1955	1960	1970	1975	1980
Tèxtil	29,63	5,69	13,55	12,43	7,03	5,75	5,39	4,84	3,72
Metal·lúrgica	5,05	3,55	3,43	4,97	6,64	10,14	20,50	20,45	19,32
Química	4,23	3,41	4,65	6,27	9,10	5,35	3,65	4,64	3,36
Construcció vidre-ceràmica	17,92	2,88	6,39	6,47	5,74	5,86	3,24	2,86	3,44
Alimentació	3,78	2,63	3,78	1,34	3,72	2,96	3,49	1,24	1,70
Altres	0,36	0,38	5,41	4,12	2,38	5,97	6,39	6,42	5,40
Total	60,97	18,54	37,21	35,60	35,61	35,93	42,66	40,46	36,94

(Taula 3)

Una primera conclusió és la pèrdua del paper de punta de llança que realitzà la indústria tèxtil com a capdavantera de la industrialització també a l'Hospitalet. Així encara a 1930 ocupava un lloc molt destacat sobre els altres subsectors, i es mantingué en aquest primer lloc fins al 1955, superat per la indústria química que no aconseguí desenrotllar-se en perdre l'espai agrícola, si bé hi ha una reconversió en funció de la indústria farmacèutica i el subsector de disolvents a la dècada del 70. Des de 1960 la indústria *metal·lica* ocupa el lloc que tingué la indústria tèxtil, convertint-se a la pràctica en l'única indústria arrelada a la ciutat.

Cotització dels subsectors industrials sobre el *global de cotitzacions industrials*, expressat en percentatges.

	1930	1940	1945	1950	1955	1960	1970	1975	1980
Tèxtil	48,63	30,70	36,41	34,42	19,73	16,02	12,64	11,98	10,08
Metall	8,29	19,14	9,21	13,97	18,64	28,23	48,08	50,05	52,32
Química	6,95	18,39	12,50	17,62	25,55	14,90	8,56	11,46	9,10
Const/vidre/cer.	29,39	15,55	17,70	18,19	16,11	16,33	7,60	7,06	9,31
Alimentació	6,19	14,17	10,15	3,75	10,44	8,26	8,20	3,07	4,60
Altres	1,32	2,06	14,03	11,55	9,53	16,26	14,92	16,38	14,59

(Taula 4)

La taula 4 ens confirma plenament els resultats de la taula anterior i ens permet observar una major pormenorització d'aquesta evolució i analitzar els diferents subsectors.

1.1. INDÚSTRIA TÈXTIL

En primer lloc, com ja hem vist, la caiguda del tèxtil a la dècada dels 50, si bé les grans empreses tèxtils de l'Hospitalet es mantingueren fins a 1975 (Tecla Sala, Auxiliar Tèxtil Algodonera, Trinxet, Textil Hielados, Caralt y Pérez, Godó y Trias, Gomar y Cia, Vilumara etc.) i representaven els subsectors tradicionals del tèxtil de la ciutat: cotó, cànem, jute, seda, aprestats, i acabats. De totes elles solament subsistirà Albert Hnos., la resta desaparegueren a partir de 1975 (1).

Si el tèxtil es manté com a subsector representant el 10 % (1980) de la indústria de l'Hospitalet, s'explica per l'important creixement de la confecció.

Evolució del subsector tèxtil segons el nombre d'empreses i grup

	1955	1970	1975	1980
Cotó	11	11	4	4
Artificials	5	5	3	3
Cànem, jute...	6	29	31	31
Acabats i aprests	20	22	22	20
Confecció, g. punt	11	69	207	265

(Taula 5)

1.2. INDÚSTRIES METÀL·LIQUES

El subsector metal·lúrgic o d'indústries metàl·liques, com ja hem dit, des de 1960 ocupa progressivament el primer lloc fins a representar l'any 1980 el 52 % de l'activitat industrial.

El desglossament d'aquest subsector segons els grups d'activitats i en funció del nombre d'empreses ens permet caracteritzar l'activitat d'aquestes indústries de l'Hospitalet.

(1) L'any 1981 només pagaren radicació Albert Hnos., Vilumara i Gomar y Cia.

**Evolució del subsector metal·lúrgic, segons el nombre d'empreses
a cada grup de 1930 a 1980**

	1930	40	50	55	60	70	75	80
Fundició Metalls	20	7	17	17	110	90	90	86
Productes Metà·lics	26	56	61	61	254	756	936	825
Fabricació maquinària	5	3	2	49	39	52	65	60
Objectes m. elèctric	1	1	2	2	76	70	86	274
Materials automòbils	1	1				183	277	285

(Taula 6)

El primer grup correspon a la recuperació de metalls i fundicions bàsiques, que tingué el màxim desenvolupament els 1960.

El segon grup, fabricació de productes metà·lics, fins a 1960 fonamentalment tractava articles de serralleria, transformant-se en fabricació de peces i utensilis per a altres indústries essent el sector més desenvolupat actualment, malgrat l'aturada de l'últim quinquenni.

El tercer grup correspon a la fabricació de maquinària, bàscules, màquines registradores, etc., que mai no ha arribat a desenvolupar-se a l'Hospitalet.

Els últims grups han tingut un fort creixement a la dècada dels 70.

Cal observar que en cap cas no es tracta de productes acabats, sinó que és una activitat d'indústries secundàries depenents d'altres grups, la qual cosa caracteritza la tipologia de la indústria actual més important de la ciutat, essent diferent d'altres activitats econòmiques com fou la indústria tradicional del sector tèxtil de l'Hospitalet.

1.3 ALTRES ACTIVITATS INDUSTRIALS

El subsector *químic* arribà a ocupar el primer lloc l'any 1955 però no pas pel seu propi creixement sinó per la caiguda del tèxtil. Malgrat tot, al final del període d'estudi, representa el 9,1 % de l'activitat industrial.

És evident la caiguda del primer grup (adobs, fertilitzants, sals i àcids), productes bàsicament per al camp i que actualment a l'Hospitalet té molt poca importància econòmica en ocupar-se el sòl per a activitats urbanes i industrials.

	1950	60	70	75	80
Adobs, fertilitzants	12	21	25	16	16
Dissolvents, greixos	23	19	108	108	118
Colorants, explosius	21	28	25	20	15
P. farmacèutics, perfumeria	39	53	76	76	91
derivats, fusta, carbó...	13	5	5	3	3

(Taula 7)

El segon grup vinculat inicialment a greixos animals sobretot a Santa Eulàlia durant un primer període fins als anys 60, el salt que realitza a 1970, s'ha de relacionar amb un canvi d'activitats vinculades a les resines, plàstics i disolvents químics.

També el quart grup (*productes farmacèutics* i *perfumeria*) té importància a l'Hospitalet sobretot a partir de la dècada dels 60, i sembla que actualment sigui un grup en expansió i el que manté un ritme de creixement més constant.

Finalment observem l'estancament del grup de *colorants i materials explosius*, així com els *derivats de fusta, carbó i petroli*, que tingueren una certa expansió fins a 1955 amb les carboneries. La utilització d'altres energies en el consum domèstic ha fet quasi desaparèixer aquest grup, limitat pràcticament als lubricants.

El subsector de la *construcció, vidre i ceràmica* a l'Hospitalet, ha tingut històricament molta importància, però actualment no té res a veure amb el que fou fins als anys 30.

Nombre d'empreses de cada grup 1930-1980

	1930	40	50	60	70	75	80
Construcció	33	13	25	64	71	614	1.246
Vidre	5	1	21	55	68	79	77
Ceràmica	9	3	9	13	8	8	7

(Taula 8)

Aquesta evolució se'ns manifesta amb molta claredat en desglossar per pessesets cada grup; així, si a 1930 la construcció representava 3 vegades més que el vidre o la ceràmica, a 1980 la construcció representa

16 vegades més que el vidre i 178 vegades més que la ceràmica pràcticament desapareguda. Així les quantitats imposades en aquest grup són les mateixes a 1930 que a 1980. Podem dir que a partir de 1970 tot el sector queda definit pel grup de la construcció ja que a l'última dècada també el vidre tendeix a disminuir.

	1930	1940	1950	1960	1970	1975	1980
Construcció	45.434	15.195	74.438	173.206	693.606	1.579.358	2.392.946
Vidre	16.517	3.246	62.528	148.844	211.097	203.207	147.879
Ceràmica	13.442	1.085	26.797	116.374	82.931	25.722	13.444
	<u>75.395</u>	<u>19.536</u>	<u>163.764</u>	<u>438.424</u>	<u>987.634</u>	<u>1.808.287</u>	<u>2.554.269</u>

(Taula 9)

2. COMERÇ

A la taula 2 es pot observar com el punt impositiu màxim del comerç ha estat l'any 1940 quan representava el 54 %, mantenint-se a l'entorn del 50 % fins a 1960. Des de 1970 està per sota del 40 %, si bé sembla que a l'última dècada hi ha una tendència a l'increment en passar del 34,9 % al 37,1 %. Aquesta pèrdua d'estructura comercial ve determinada per la proximitat a Barcelona i la nova estructura de grans magatzems de la capital i àrea metropolitana, que impedeixen l'assentament d'un comerç hospitalenc modern capaç d'absorbir el potencial mercat de consumidors.

Si relacionem la taula 1 i la taula 2 observarem que el nombre d'empreses comercials no té relació amb les quantitats imposades. Així fins a 1960 el nombre d'empreses comercials estava per sobre del 50 % del total, iniciant-se una disminució des d'aquesta dècada, i és evident que globalment es tracta d'empreses familiars.

És prou significatiu observar la davallada del sector comercial més important a l'Hospitalet: l'alimentació. En pessetes a 1940 representava el 33 % del total i es mantingué molt per sobre del 20 % fins a 1960. És a partir de 1970 que observem definitivament aquesta caiguda, determinada però probablement per l'existència de l'Hiper del Prat i el nou sector comercial de Barcelona-Diagonal.

Evolució dels subsectors comercials segons l'impost monetari expressat en percentatges sobre la cotització total

	1940	45	50	55	60	70	75	80
Alimentació	33,33	28,89	28,09	25,55	24,71	11,60	9,88	9,77
Metall	3,77	2,77	3,96	5,39	7,71	7,10	7,63	8,84
Tèxtil	4,49	3,47	6,21	4,97	7,66	5,71	6,23	6,49
Química	7,99	11,77	5,86	11,80	3,56	4,72	4,79	4,08
Construcció	1,45	1,99	1,66	1,70	1,24	1,81	2,14	2,16
Altres	3,15	4,73	4,36	3,80	3,09	4,05	5,41	5,81

(Taula 10)

Situats a l'any 1980, observem una major diversificació que fins a la dècada del 60, i no pot explicar-se solament per la disminució del subsector alimentari, sinó que és resultat d'un nivell més elevat de consum com ens ho mostra l'existència d'un sector relativament important de productes metàl·lics i el creixement del subsector que anomenem «altres», bàsicament objectes de consum.

Distribució del nombre d'empreses segons grup per l'any 1980

Alimentació	2.287	(carn 661; diversa 624)
Tèxtil	711	(confecció 593)
Fusta	253	
Paper	371	
Pell	177	(sabateries 127)
Química	731	(drogueries 507)
Construcció	204	
Vidre	41	
Ceràmica	79	
Metal·lúrgica	899	(aparells elèctrics 429)
Altres	626	(objectes regal 265; esport 201)

3. SECTOR SERVEIS

La poca importància d'aquest sector, que es manté sempre a l'entorn del 20 % del total impositiu, a excepció de 1970, i les variacions conceptuals que al llarg del temps ha sofert, va fer que en principi pràc-

ticament en despreciéssim l'anàlisi. Si més no, però aquest sector ens ofereix possibilitats d'estudi com la que apuntem a continuació.

Ens ha semblat que un indicador per la configuració urbana era la relació entre els establiments de begudes —restaurants i bars i el nombre d'habitants.

Ens limitem a comptabilitzar el nombre de bars en relació amb el total d'habitants.

Habitants/Bar								
1930	1940	45	50	55	60	70	75	80
272	316	369	431	453	410	328	330	271

Per l'any 1930, la relació era pràcticament la mateixa que per 1980, malgrat que les condicions globals de la societat ha variat espectacularment. Caldria, però, veure aquestes dades en relació a altres municipis.

L'increment del nombre de bars és especialment important en l'últim quinquenni que correspon al de menor creixement de població de tot el període.

Unes primeres conclusions

L'estructura industrial de l'Hospitalet ha variat definitivament de 1930 a 1980.

El sector capdavanter en iniciar-se aquest període era la indústria tèxtil i, a molta distància, la ceràmica-vidre i la química.

La indústria tèxtil durant el període autàrquic no realitzà la necessària transformació per a mantenir el seu ritme d'expansió, sinó que des de la dècada dels cinquanta inicià un estancament sense renovació tecnològica que la incapacità competitivament i produí la seva progressiva desaparició a finals dels anys setanta.

La indústria ceràmica està vinculada als materials de construcció, i els canvis tecnològics i de materials han provocat la seva pràctica desaparició.

El manteniment d'una certa indústria química es deu al canvi que ha estat capaç de realitzar. Depenent inicialment del camp, avui està vinculada a la indústria farmacèutica.

Finalment, el nou sector que ha substituït, pel seu paper hegemònic a l'Hospitalet a la indústria tèxtil, és la indústria de productes metàl·lics.

Però, com ja hem explicat, és una indústria de béns d'equip, no pas autònoma i per tant no pot produir un creixement propi.

L'estudi abasta solament fins a 1980, s'hauria de veure què ha passat en aquests últims cinc anys i si nous sectors econòmics vinculats a noves tecnologies s'incorporen a l'Hospitalet o bé si l'espai industrial de l'Hospitalet es va transformant en magatzem de Barcelona, com es desprén de la desaparició d'empreses en el quinquenni 75-80.

Pel que fa a l'estructura comercial el sector dominant ha estat sempre l'alimentació, però la seva importància impositiva ha disminuït radicalment des de la dècada dels 70, produint-se una àmplia diversificació. La proximitat de Barcelona impedeix una estructura comercial que absorbeixi el consum de la ciutat. Es tracta doncs de petites empreses i molt especialment en el sector alimentari.

ANNEX 1

Relació de les empreses que no figuren a la matrícula industrial de l'any 1960

Tèxtil

Anónima de Torcidos, S.A.
Auxiliar Textil Aldodonera
Hilados Especiales, S.A.
Hilaturas Caralt Pérez, S.A.
Trinxet, S.A.
Trinxet Industrial, S.A.
Vilumara, S.A.
Hules Rosich, S.A.
Godó y Trias
Rifà, S.A.
Freixa, S.A.

Metal·lúrgica

Altos Hornos de Cataluña	Auto-electricidad, S.A.
Fundiciones Escorsa, S.A.	Lámparas Z
Hans T. Moller	Construc. Frigoríficos S.A.
Pedro Rosich, S.A.	
F.E.M.C.A.	

Química

Barcelonesa de Colas y Abonos
Brugarolas, S.A.
C.A.M.P.S.A.
Cardoner y Cia
Colorantes Sintéticos, S.A.
Cia de Camionaje Industrial
Grasas y Jabones, S.A.
Gota de Ambar, S.A.

Igoda, S.A.
I.S.A.M.S.A.
S.E.R.C.A.

Vidre

Cooperativa «La Esmeralda»   Cristales Opticos S.A.
Cooperativa «La Verneda»
Cooperativa Obrera «La Torrassa»
Industrias del Cristal S.A.
Comercial Anónima Suministros

Alimentació

Cooperativa «Vaqueros»
Cooperativa «Usuarios Limpieza»
Guasull, S.A.
Bebidas Americanas, S.A.

Altres

F.E.M.S.A.
Productos Caratoes
Oliveras, S.A.
Representaciones y Comercio, S.A.
S.A. Fabril

ANNEX 2

Classificació de les Activitats Econòmiques, en base al Registre i Llibre de Matrícula Industrial de 1970

INDÚSTRIA

1. Alimentació

- 1.1. Càrniques
- 1.2. Cereals
  - 1.2.1. Pa
  - 1.2.2. Farines
  - 1.2.3. Bunyols
- 1.3. Confiteria
- 1.4. Olis
- 1.5. Cafè i sucedanis
- 1.6. Gelats
- 1.7. Envasats
- 1.8. Prod. dietètics
- 1.9. Begudes
  - 1.9.1. Licors
  - 1.9.2. Vinagre
  - 1.9.3. Vins
  - 1.9.4. Xarops
- 1.10. Pinsos

2. Tèxtil

- 2.1. Cotó
- 2.2. Artificials
- 2.3. Cànem, jute
- 2.4. Aprestats, acabats
- 2.5. Gèneres de punt
- 2.6. Confecció

COMERÇ

1. Alimentació

- 1.1. Aviram, càrnics
- 1.2. Cereals, farines, pa
- 1.3. Confiteria
- 1.4. Olis
- 1.5. Làctics
- 1.6. Hortícoles
- 1.7. Peix
- 1.8. Alimentació diversa
- 1.9. Begudes
  - 1.9.1. Alcohòliques
  - 1.9.2. No Alcohòliques

2. Tèxtil

- 2.1. Cotó
- 2.2. Draps i teixits
- 2.6. Confecció i merceria

3.1. Fusta

- 3.1.1. Taulons
- 3.1.2. Mobles
- 3.1.3. Artesania
- 3.1.4. Baguls i altres
- 3.1.5. Tornejat i envernissat

3.3. Paper

- 3.3.0. Arts Gràfiques
- 3.3.1. Impressió
- 3.3.2. Caràcters Impremta
- 3.3.3. Enquadernació

4. Pell

- 4.1. Adobs, articles pell
- 4.2. Calçat
- 4.3. Cautxú i pegaments
- 4.4. Recautxutat

5. Química

- 5.1. Àcids, sals, fertilitzants
- 5.2. Dissolvents, plàstics
- 5.3. Colorants, pigments, olis
- 5.4. Prod. farmacèutics, essències, drogues
- 5.5. Derivats fruita, carbó i petroli

6.1. Construcció

- 6.11. Guix, calç, escaioles
- 6.12. Rajoles
- 6.13. Marbre, pedra artificial
- 6.14. Lloses
- 6.15. Corindó
- 6.2. Vidre
- 6.3. Ceràmica

3.1. Fusta

3.2. Suro

3.3.Paper

4. Pell

- 4.1. articles cuir
- 4.2. Sabateries
- 4.3. Cautxú

5. Química

- 5.1. Adobs, fertilitzants
- 5.2. Plàstics, greixos
- 5.3. Materials explosius
- 5.4. Drogueria, perfumeria
- 5.5.1. Carbó
- 5.5.2. Benzina
- 5.5.3. Lubricants
- 5.5.4. Combustibles

6.1. Construcció

- 6.1.1. Edificacions
- 6.1.2. Materials construcció
- 6.2. Vidre
- 6.3. Ceràmica

7. Metal·lúrgiques

- 7.1. Foneries
- 7.2. Productes metàl·lics
- 7.3. Maquinària
- 7.4. Material elèctric
- 7.5. Recanvis automòbil

- 8.1. Aigua
- 8.2. Gel
- 8.3. Gas
- 8.4. Gas
- 8.4. Electricitat

9. Activitats diverses

- 9.1. Joguines, paraigües
- 9.2. Manteniment
- 9.3. Altres

7. Metal·lúrgiques

- 7.1. Metalls
- 7.2. Ganivets, tisores...
- 7.3. Ferreteries
- 7.4. Rellotges
- 7.5. Electrodomèstics
- 7.6. Aparells motors elèctrics
- 7.7. Aparells científics
- 7.8. Automòbils

- 8.1. Gas
- 8.2. Gel

9. Activitats diverses

- 9.1. Regals, Joguines
- 9.2. Armes, Esports
- 9.3. Flors, Animals, Tabac
- 9.4. Perruqueries
- 9.5. Altres

SERVEIS

1. Alimentació

- 1.1. Hostaleria
- 1.2. Cafès Bars, Cellers
- 1.3. Cambres frigorífiques

2. Tèxtil

- 2.1. Tintoreries

3.1. Fusta

- 3.1.1. Embalatges
- 3.1.2. Lloguer de mobles

3.3. Paper

3.3.1. Magatzem llibres

3.3.2. Copiadores

6. Construcció

6.1. Preparació terrenys

6.2. Estructures

6.3. Revestiments

6.4. Decoració

6.5. Metal·liques industrials

6.6. Execució completa d'obres

7. Metal·lúrgiques

7.1. Lloguer i Construcció Maquinària

7.2. Garatges

7.3. Rentat vehicles

8.1. Lloguer comptadors elèctrics

8.2. Lloguer comptadors aigua

9. Activitats diverses

9.1. Agències col·locació, habitacions

9.2. Custòdia i venda d'articles

9.3. Transports mercaderies

9.4. Agències de viatges i mercaderies

9.5. Lloguer Autos

9.6. Perruqueries

9.7. Centres d'ensenyament

9.8. Aigües

9.10. Clíniques

9.11. Bancs i Caixes

9.12. Assegurances

9.13. Altres

ANNEX 3

3. Recull de dades sobre els llocs de treball que ofereix l'Hospitalet al llarg del període estudiat.

A. Nombre d'empreses i llocs de treball a l'Hospitalet els anys 1955, 1964, 1970, 1974.

1955	Entre 20 i 50 t.	Més de 50 t.	Total treballadors
Alimentació	7	2	1.919
Tèxtil	22	14	6.036
Fusta-paper	8	0	1.023
Química	12	3	2.031
Construc/vidre/cer.	28	12	2.744
Metal·lúrgica	32	5	2.950
			<hr/> 16.703

(Taula 11)

(Font: J. Invern: Hospitalet municipio suburbano, 1960)

1964	Empreses	Treballadors	Mitjana
Alimentació	98	1.059	10,8
Tèxtil	67	3.412	50,9
Fusta	206	1.597	7,75
Paper/gràfiques	55	447	8,12
Pell/cuir	16	259	16,18
Química	137	1.932	14,10
Construcció	393	4.998	12,70
Vidre	46	2.464	53
Metall	470	10.422	22,20
		<hr/> 26.590	

(Taula 12)

(Font: R. Pujol: El desarrollo industrial de Cataluña. E.D. Instituto de Economía de Empresa. Barcelona 1964).

1970	Menys de 50 t.	Més de 50 t.	Treballadors	Mitjana
Alimentació	138	4	1.655	11,65
Tèxtil	60	14	2.682	36,24
Fusta	462	11	3.888	8,21
Paper/arts gr.	76	7	1.492	17,90
Pell/cuir	124	7	1.257	9,59
Química	194	14	3.784	18,2
Construcció				
Vidre/ceràmica	676	32	10.066	14,21
Metal·lúrgica	889	51	15.136	16,10
Altres	45	2	556	11,80
			40.516	

(Taula 13)

(Font: estudis per municipis I.N.P. Centre ordinador municipal 1970.)

1974	e.1-50 t.	n.º t.	Mit.	e.50-100 t.	50-100 e.	+100 t.	+100 e.	Total e.	Total t.	Mit.
Alimentació	175	870	5	2	119	1	341	178	1.330	7,5
Tèxtil	153	1.480	9,6	9	699	9	3.154	171	5.313	31
Fusta	535	2.771	5	4	273	0	0	539	3.044	5,6
Paper	87	427	5	2	8	2	549	91	1.074	11,8
pell/cuir	15	167	11	2	150	0	0	17	317	18,6
Cautxú	46	173	3,7	0	0	1	103	47	276	5,8
Química	272	2.351	8,64	16	1.061	2	393	290	3.805	13,1
Materials Const.	75	574	7,6	3	175	0	0	78	749	9,6
Ceràmica	7	47	6,7	0	0	0	0	7	47	6,7
Vidre	95	740	7,7	2	155	5	1.035	102	1.930	19
Optica	9	66	7,3	1	47	2	1.154	12	1.267	10,5
Foneries	117	718	6,2	4	242	3	704	124	1.664	14,4
P. Metal·lics	321	2.028	6,3	5	289	4	698	330	3.015	9,1
P. Maquinària	492	3.536	7,2	7	471	4	544	503	4.551	9,1
P. Elèctrics	132	1.321	10	5	353	5	2.735	142	4.408	31
P. Automòbils	275	1.298	4,7	3	274	2	228	280	1.800	6,7
TOTAL metal·lúrg.	1.337	8.901	6,6	24	1.628	16	4.909	1.357	15.438	11,2
Serveis										
Constructors	166	671	4,04	3	149	2	1.337	171	2.157	12,6
Altres	131	846	6,45	1	74	0	0	132	920	6,9
Global	3.136	20.433	6,5	71	4.766	41	12.974	3.249	38.174	11,75

(Font: Registre industrial segons la classificació nacional d'activitats econòmiques.)

B. PÈRDUA DE LLOCS DE TREBALL A L'HOSPITALET ENTRE 1975 I 1981 SEGONS LA RELACIÓ PROVINCIAL DEL REGISTRE DEL CNAE DE L'ANY 1974 I LES BAIXES DE L'IMPOST DE RADICACIÓ DE L'ANY 1981.

	1975		1981		pèrdua ll. t.
	n.º e.	t.	n.º e.	t.	
Alimentació	4	460	1	69	391
Tèxtil	18	3.883	5	1.116	2.767
Fusta/paper	10	1.078	6	477	601
Pell	2	150	0	0	150
Química	18	1.454	5	271	1.183
Constr/ceràm.	3	175	1	52	123
Vidre	10	2.391	7	1.397	994
Metal·lúrgia	41	6.537	20	4.231	2.306
Serveis	6	1.560	3	1.377	183
Total	112	18.878	48	8.890	9.888

C. Altres fonts sobre els llocs de treball que ofereix l'Hospitalet durant aquest període i tenint en compte la població de la ciutat.

1923

Població total	20.136
Llocs de treball	5.595

Font: Cens obrer de 1923, arxiu municipal.

1930

Població total	37.550
Llocs de treball	8.345
P. activa	16.942
Llocs de treball	49,25 % Població activa

Font: Elaboració pròpia.

1950

Població total	71.880
Llocs de treball	18.000
Població activa	36.882
Llocs de treball	49,07 % Població activa

Font: Reseña estadística provincia de Barcelona.

1965

Població total	180.140
Llocs de treball	32.603
P. activa	62.680
Llocs de treball	51,93 % Població activa

Font: Plan de Equipamiento y Promociones Culturales de H. 1967.

1971

Població total	266.061
Llocs de treball	42.392

Font: Diari de Barcelona, 24-12-74.

1981

Població total	295.074
Llocs de treball	36.097
Població activa	113.296
Llocs de treball	31,86 % Població activa

Font: Dades estadístiques Padró 1981 C.M.B.